

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

OPPSYNSRAPPORT

Rondane Sør Villreinutvalg

2012

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Forord

Rapporten er utgitt av Rondane Sør Villreinutvalg, og tar for seg oppsynsvirksomheten innenfor Rondane Sør Villreinområde 2012

For Villreinutvalget

Kristian Ingdal
Oppsynsleder
Rondane Sør Villreinutvalg

Forsidebilde: Jeger avventer sikkert skudd (foto: Erik Hagen)

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Innhold

Organisering	4
Mannskap	4
Utført oppsyn	4
Oppsynsutgifter	5
Villreinens områdebruk under jakta	5
Radiomerkede simler	6
Jakttid og fellesjakt.....	9
Fellingsresultat	10
Jaktutøvelsen.....	10
Uregelmessigheter	11
Informasjon og veiledning.....	11
Oppsummering.....	12

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Organisering

Med bakgrunn i de positive erfaringene fra tidligere år, ble felles oppsynsordning videreført også i år. Samtlige rettighetshavere er medlemmer i Rondane Sør og har sluttet seg til det felles opplegget for oppsynsordningen, og hele arealet er underlagt den felles oppsynsordningen. De fleste av oppsynene har begrenset politimyndighet (BPM), og disse har kunnet foreta grenseoverganger uavhengig av hvem som er rettighetshaver. Noen av de mindre rettighetshaverne har ikke egne oppsyn, men med denne ordningen får disse også oppsyn i sitt område.

Mannskap

Dette året bestod oppsynskorpset av i alt 15 oppsyn, som kommer fra rettighetshavere i 6 forskjellige kommuner og 2 fylker. Flere av disse har hatt BPM gjeldende for både Gudbrandsdal og Hedmark politidistrikter. Disse har i tillegg til grenseoverganger hos rettighetshavere i eget fylke, også kunnet foreta grenseoverganger uavhengig av fylkesgrensa Hedmark - Oppland, dvs. hele Rondane Sør.

Når det gjelder ansettelsesforhold og arbeidstidsforbruk varierer dette mye fra deltidsansatte, med noen få dager som oppsyn, til heltidsansatte, som er i fjellet stort sett hele reinsjakt. Alle oppsyn har som tidligere vært ansatt hos sine ordinære arbeidsgivere.

Tabell 1: Oversikt over oppsynspersonell 2012 Rondane Sør

Navn	Arbeidsgiver
Erik Hagen	Ringebu Fjellstyre
Lauritz Dalbakk	Ringebu Fjellstyre
Kristian Hansen	Ringebu Fjellstyre
Edgar Enge	Øyer Fjellstyre
Gaute Szacinski	Øyer Fjellstyre
Ola Stubbrud	Øyer Fjellstyre
Kristian Ingdal (oppsynsleder)	Sollia Fjellstyre
Thor Håkon Løkken	Sollia Fjellstyre
Terje Nilsen	Vang Almenning
Anders Berg	Ringsaker Jakt og Fiskeforening
Kjell Olav Nordbekk	Åmot
Thore Lie	Fampen
Arne Skaret	Stor-Elvdal Grunneierforening
Asgeir Murvold	Stor-Elvdal Grunneierforening
Arnt Risberg (Kontrollstasjon av felte dyr)	Stor-Elvdal Grunneierforening

Utført oppsyn

Oppsynets oppgaver er i hovedsak å sørge for human jakt, sørge for økt sikkerhet under jakta, tilrettelegge for effektiv jakt og å informere/veilede jegerne, i tillegg til kontrolloppgavene av offentligrettslig karakter, og av rettighetshavernes forhold.

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Tabell 1. Utført oppsyn i Rondane Sør i årene 2004-2012.

Oppsyn	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Antall timer i felt	1 465	1 473	1 108	1 164	1 372	1 384	1 142	1 253	1045
2. Sett ca. antall rein	20 428	27 799	14 025	20 073	19 449	27 016	20 899	25 718	11733
3. Ant. kontr. jegere før felling	322	255	188	184	247	230	161	110	126
4. Ant. kontr. jegere under slakting	33	43	38	67	54	65	40	36	36
5. Ant. kontr. jegere under transport	225	252	223	304	217	212	151	208	246
6. Ant. fall sett, ikke kontrollert	25	10	8	26	25	34	25	29	17
7. Ant. skadde dyr sett av oppsyn*	4	5	2	19	5	8	6	12	6
8. Ant. skadde dyr avlivet av oppsyn	3	2	0	3	0	1	2	0	3
9. Ant. skadde dyr avlivet av jegere	14	5	5	25	7	6	5	6	5
10. Ant. dyr funnet døde	4	0	2	13	2	5	2	3	6
11. Ant. uregelmessigheter med kort	47	34	23	23	14	30	24	18	29
12. Ant. uregelmessigheter med våpen	3	0	2	0	0	0	1	1	0
13. Ant. tilfeller av uforsvarlig skyting	0	4	2	2	3	6	1	2	1
14. Totalt ant. rapporter	9	12	0	4	0	3	2	3	6
15. Totalt ant. OPS-saker **	58	49	34	26	21	43	30	22	26
16. Totalt ant. saker politianmeldt	0	1	0	0	0	0	1	2	0
17. Antall informerte	-	-	-	-	-	-	556	991	710
18. Antall meldinger om skudd	12	45	33	19	57	26	14	11	20

* Dyr med antatt skuddskade

** OPS-saker = saker som er oppgjort på stedet.

Oppsynsutgifter

Oppsynene lønnes direkte av sin arbeidsgiver, og det er ikke gjort noe forsøk på å summere utgiftene. Noe som ville vanskeliggjøre en slik beregning av totale oppsynsutgifter, er at mange oppsyn utfører en rekke andre oppsyns- og skjøtselsoppgaver i fjellet under reinsjakta.

Rondane Sør har fått et offentlig tilskudd til dekning av oppsynsutgifter på 19.000,- kroner dette året. Av dette deles det ut kr 17,00 pr fellingstillatelse til de rettighetshavere som deltar i felles oppsynsordning. Dette utgjør til sammen 1040 fellingstillatelser (inkl. Finnsjøfjellet), og total sum til fordeling blir dermed kr 17,00 x 1040 = kr 17 680. Rettighetshaveren som har "holdt" oppsynsleder, har fått utbetalt resten av tilskuddet, kr 1 320, til dekning av porto- og kopieringsutgifter.

Villreinens områdebruk under jakta

Dagbokskjemaene viser at hovedtyngden av observert rein har oppholdt seg i Sollia, Ringebu, Atndalen, og Fampen under jakta. Dette er som det bruker å være. Av totalt 10043 observasjoner er 99 % gjort i disse områdene.

Grovt sett sto det som vanlig tidlig i jakta mye rein spredt over skogområdene rundt Mokjølen, Skarsetra og Atndalen, samt i skogområdene øst for Friisvegen. Det spesielle i år var derimot at mye av denne reinen sto der til langt uti jakta, og gjerne så langt ned som til Rv 3 i Østerdalen. Dette kan selvfølgelig henge sammen med gode beiteforhold i skogen, samt at starten av jakta var preget av

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

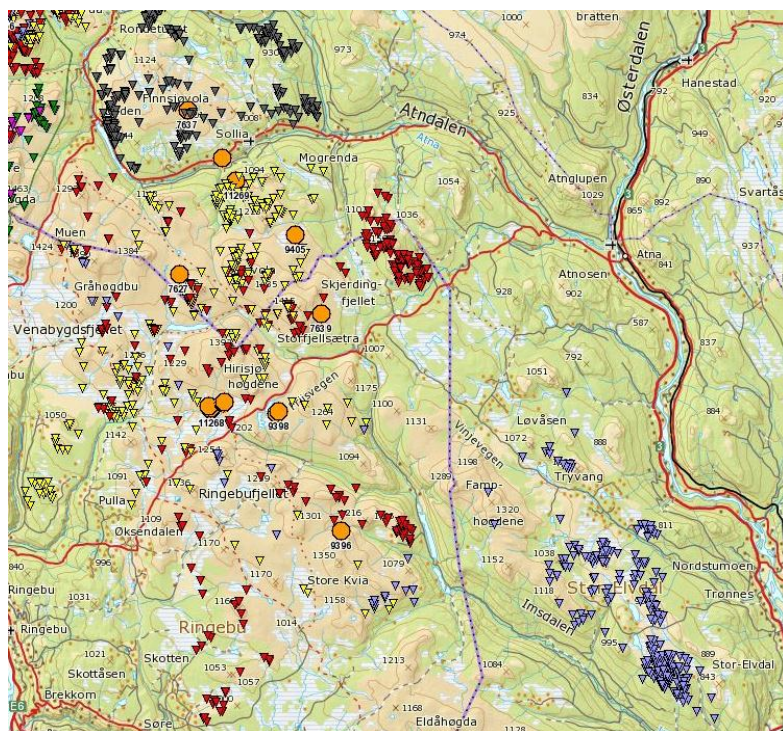
østlig trekk, samt en del tåke og regn. Det var betydelig mindre rein å se i høyfjellet. Til tross for både nordlig og vestlig trekk i små perioder, så det ut til at de fleste holdt seg nedi skogen. I høyfjellet var det spredte småflokker og små ansamlinger av rein. Jaktmessig var dette optimalt, med dyr spredt over store områder og i små puljer. Det virker likevel som mange er «avhengige» av sikre observasjoner av store mengder dyr før de drar ut. Mot slutten samlet dyrene seg som vanlig i større flokker mellom Friisvegen og Fv27, samt noen større flokker like sør for Friisveien.

Fra Øyer og sørover er det også i år lite observasjoner. Antallet dyr som gikk sørover våren 2012 er tilsynelatende på det samme nivået som før, dvs ca 300 dyr som krysset Samdalen, hvorav ca 100 simler. Det gikk imidlertid flere dyr sørover litt utpå sommeren, men dette er ikke uvanlig.

Radiomerkede simler

I forbindelse med et pågående prosjekt i Rondane, ble det i mars 2010 radiomerket 6 simler i Rondane Sør, samt at det ble merket 10 nye simler våren 2012. Simlene er utstyrt med GPS, som gir nøyaktige posisjoner for hver tredje time Disse skal gi oss bedre kunnskap om villreins arealbruk, næringsgrunnlag og påvirkning av menneskelig aktivitet. Under jakta 2012 fungerte 9 stykk.

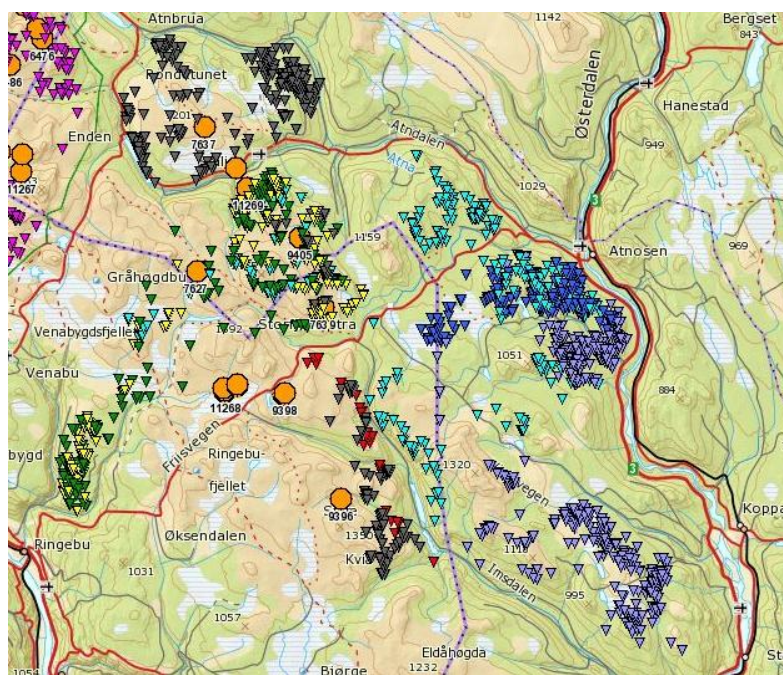
Figur 1 -3 under viser bruksområdene til de merkede simlene under jakta i henholdsvis 2011 og 2012. Figur 4-6 viser registrerte posisjoner for de merkede simlene i løpet av en måned før jakta startet i 2011 og 2012. (Plottene nordvest for fv27 kommer fra dyr merket i Vulufjell i Rondane Nord). Det er gledelig å se at 2 merkede simler holdt til i de sørligste områdene store deler av sommersesongen, samt at flere merkede simler oppholdt seg i randsonene i Rondane Sør. Dette bidrar til å dokumentere arealbruken på en god og effektiv måte.

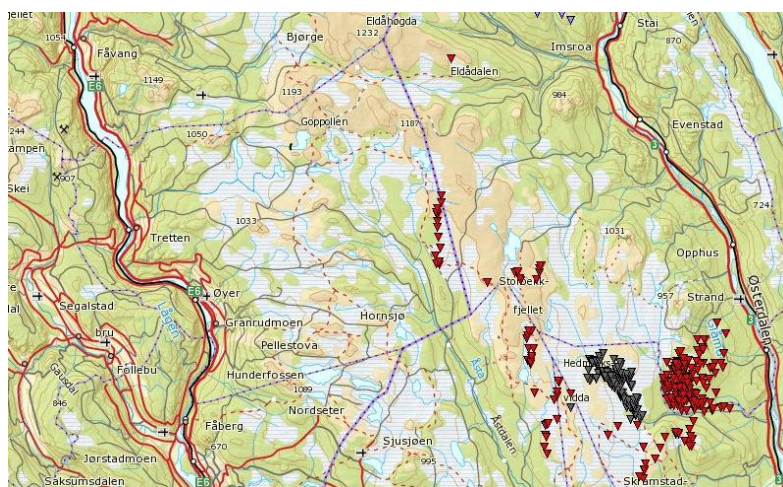
Figur 1: Registrerte bruksområder for merkede simlene under jakta 2011 (20/8-25/9).

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

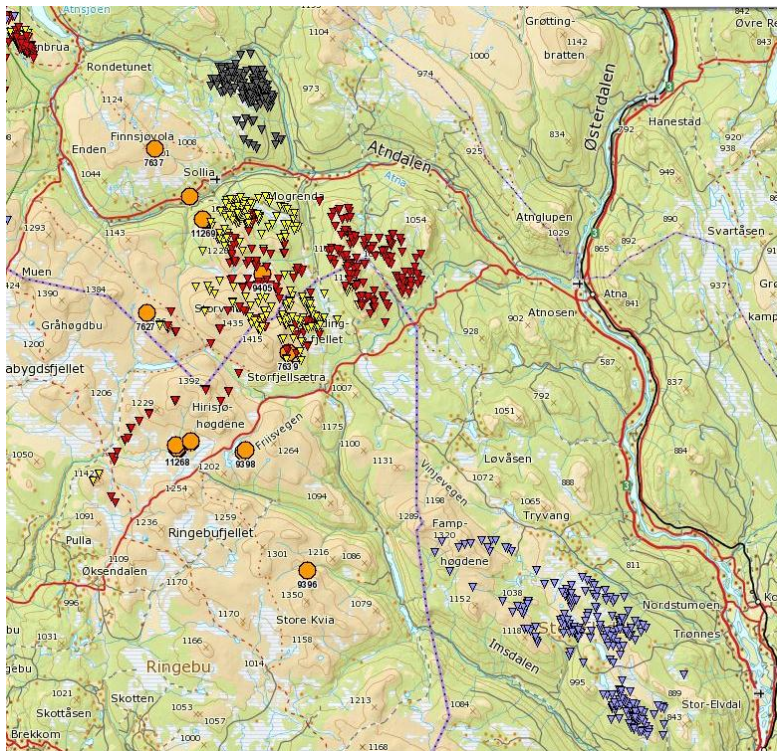
Figur 2: Registrerte bruksområder for merkede simlene under jakta 2012 (20/8-25/9), nordlige områder

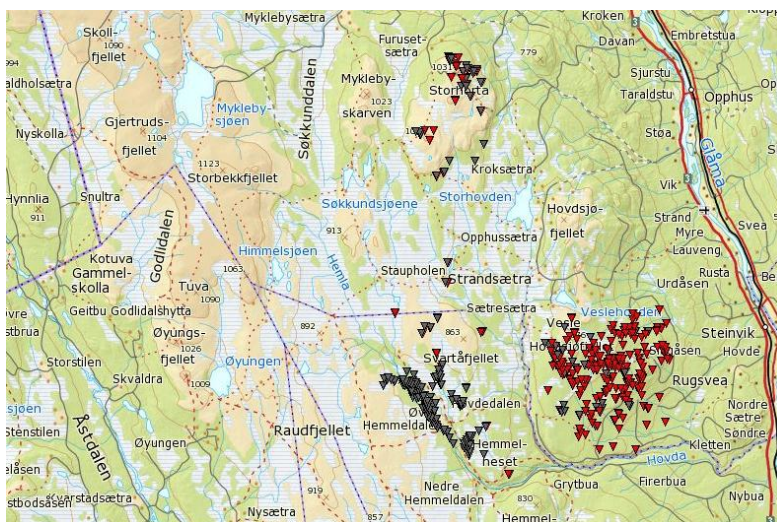
Figur 3: Registrerte bruksområder for merkede simlene under jakta 2012 (20/8-25/9), sørlige områder

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

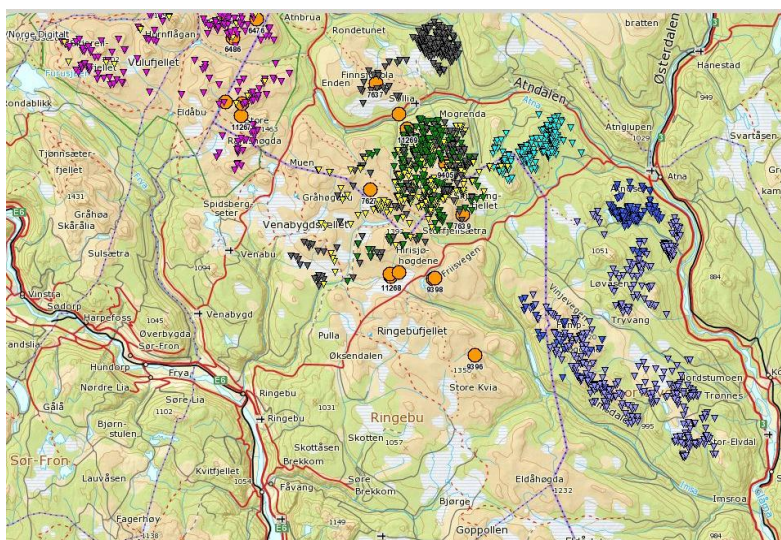
Figur 4: Registrerte bruksområder for merkede simlene før jakta 2011 (19/7-19/8)

Figur 5: Registrerte bruksområder for merkede simlene før jakta 2012 (19/7-19/8), sørlige områder

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Figur 6: Registrerte bruksområder for merkede simlene før jakta 2012 (19/7-19/8), nordlige områder

Simle med klave nr 15 døde av naturlige årsaker i kalvingstida våren 2012, og ble funnet i Hirkjølen statsallmenning i Ringebru i forbindelse med oppfølging av de kalvetidspunkt for de radiomerkede simlene. Simla ble merket i Hirisjøhøgda, 29.februar 2012. Rapport fra hendelsen er sendt til NINA, samt Veterinærinstituttet.

Figur 7: Simle med klave nr 15 funnet i sommeren 2012. Foto: K. Ingdal

Nr 9 ble skutt under jakta, og det ble konstatert kløvråte. I tillegg er det med stor sannsynlighet at simle med klavenr 35 har kløvråte. Denne følger og henger pr dags dato med storflokken på 1000-2000 dyr. Denne vil bli fulgt opp gjennom vinteren.

Jakttid og fellesjakt

Det er noe forskjell i jakttider på de ulike jaktfeltene innen villreinområdet. Jaktstart er 20. august for alle jaktfeltene, mens jaktslutt varierer noe (24., 25., eller 30. september). Det er ulike fellesjaktordninger innen hele villreinområdet. Fellesjaktordningene er svært viktig for forvaltningen av

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

stammen og for å oppnå en tilfredsstillende fellingsprosent, da reinen i lengre perioder kan stå konsentrert i enkelte av jaktfeltene. Det er også i år gjort endringer i enkelte fellesjaktordninger mellom rettighetshavere.

Fellingsresultat

Det ble i Rondane Sør felt 394 dyr av en kvote på 840, dvs. 46,9 % felling (38,3 % i 2010). Under kvoteberegningene er det gått ut i fra 55 % felling. Fordelingen på felte hann- og hunndyr ble henholdsvis 52,5 % og 47,5 %. Uttaket fordelte seg på 29,0 % kalv, 13,4 % ungdyr og 57,6 % eldre dyr.

Tabell 2 Kvote og fellingsresultat for Rondane Sør 2012.

Rettighetshaver	Kvote	Felte dyr								Sum	Fell %
		Kalv		1,5 år		Voksen		Totalt			
Rondane Sør		Bukk	Simle	Bukk	Simle	Bukk	Simle	Bukk	Simle		
Ringebu Fjellstyre	319	40	30	12	14	37	62	89	106	195	61,1
Kjønnås Utmarkslag	9	0	1	0	0	1	2	1	3	4	44,4
Vekkom/ Brekkom/ Fåvang	31	5	5	0	2	3	7	8	14	22	71,0
Øyer Fjellstyre	119	5	5	1	2	9	13	15	20	35	29,4
Ringsaker Jakt-og Fiskeområde	29	0	0	2	0	1	0	3	0	3	10,3
Vang Allmenning	20	0	1	1	0	1	0	2	1	3	15,0
Åmot Villreinområde	50	1	0	2	0	1	2	4	2	6	12,0
Sollia Fjellstyre	87	11	7	3	5	9	25	23	37	60	69,0
Stor-Elvdal Grunneierforening	109	1	5	2	3	12	7	15	15	30	27,5
Sætresameiet	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Atndalen Utmarksområde	24	1	2	2	1	5	6	8	9	17	70,8
Midtbekkia	2	0	1	0	0	0	1	0	2	2	100,0
Øverdalen Grunneierlag	2	0	0	1	0	0	0	1	0	1	50,0
Mathiesen Atna as Mokjølen	10	2	1	0	0	0	4	2	5	7	70,0
Fampen	87	6	7	1	2	19	15	26	24	50	57,5
Kiær mykleby	101	0	1	0	1	9	1	9	3	12	11,9
Sum Rondane sør	1000	72	66	27	30	107	145	206	241	447	44,7
%-vis fordeling		16,1	14,8	6,0	6,7	23,9	32,4	46,1	53,9	100,0	
Finnsjøfjellet											
Øverdalen Grunneierlag	8	0	1	0	0	1	1	1	2	3	37,5
Sollia Fjellstyre	21	1	2	1	1	1	3	3	6	9	42,9
Haugland	2	0	0	0	0	1	1	1	1	2	100,0
Mathiesen Atna as	9	2	0	1	0	1	2	4	2	6	66,7
Sum Finnsjøfjellet	40	3	3	2	1	4	7	9	11	20	50,0
%-vis fordeling		15	15	10	5	20	35	45	55	100	
SUMTOTALT	1040	75	69	29	31	111	152	215	252	467	44,9
% -vis fordeling											

Jaktutøvelsen

Det er observert 6 skadde dyr av oppsynet denne høsten, mot 12 i fjor. 5 dyr er rapportert avlivet av jegere, mot 6 året før, samt at 3 dyr er avlivet av oppsynet. 2 av disse ble avlivet ifm ettersøk med hund. Under årets jakt er det felt 5 dyr med klauvråte.

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Det er registrert 20 meldinger fra jegere om skudd uten resultat. Dette omfatter sikkert ikke alle skudd som er løsnert, men det virker som jegerne har blitt flinkere til å melde fra. Året før var det meldt om 11 skudd uten resultat.

Det er registrert ett tilfelle av uforsvarlig skyting. Det er snakk om skudd på lange mål. Det er funnet 6 døde dyr i terrenget. 3 av tilfellene var sannsynlig skuddskade, og de 2 siste er uvisse årsaker.

Utover dette ser jaktutøvelsen ut til å ha gått fint for seg i hele området. I tillegg til at oppsynet er mye ute i felt, er også jegerne flinke til og «passe på» hverandre, og gi tilbakemeldinger til oppsynet.

Uregelmessigheter

Det er registrert 29 uregelmessigheter med kort denne høsten (18 i fjor). Det gjelder i hovedsak manglende underskrift på jaktkortet, men også noen feilskjæringer. Antall OPS-saker er 26, mot 22 i fjor.

Det er skrevet 8 rapporter/tilleggsgebyr for felling av feil type dyr i forhold til korttype. Disse sakene avgjøres i henhold til inngått jegeravtale, og instruks for oppsynet.

De fleste jaktmessige forhold i Rondane Sør er regulert gjennom jegerinstruks og underskrevne jegeravtaler. Dette medfører at de fleste forhold kan gjøres opp på stedet av oppsynet, og derfor blir det svært få politianmeldelser. Rettighetshaverne har vurdert at dette er korrekt måte å takle slike mindre alvorlige «overtredelser» på.

Informasjon og veiledning

I henhold til oppsynsinstruksen for Rondane Sør Villreinutvalg er oppsynets oppgaver å sørge for en human jaktutførelse, sørge for økt sikkerhet under jaktutøvelsen, samt informere jegere og tilrettelegge for en effektiv jakt.

Informasjon og veiledning overfor jegerne er en stor og tidkrevende oppgave under reinsjakta. Dette gjelder både ute i felt, pr. telefon og ved at jegerne kommer innom oppsynshyttene. I 2012 er 685 jegere informert.

God kontakt med jegerne er positivt og nødvendig. De senere årene har det vært en tendens til at en del jegere ikke drar ut på jakt uten at de har fått sikre opplysninger om hvor det er rein. Dette gjelder også i 2012. Dette har medført at oppsynet må være tilgjengelige til enhver tid for å gi informasjon ut til jegerne om hvor det er rein, hvor det er sannsynlig at den vil trekke osv. Det vil være en utfordring i framtida å få jegerne til å avsette litt mer tid til sjølve reinsjakta, hvis fellingsprosenten skal opprettholdes. Det bør fortsatt være slik at jakta drives ut fra kjennskapet til dyrene, terrenget og arealbruken.

Det er de siste årene gjort en innsats for å øke innleveringsprosenten av kjever for alders- og kondisjonsundersøkelser. En har rett og slett vært mer pågående overfor jegerne. I 2012 er det samlet inn 417 kjever, 89 % av felte dyr (85 % i 2011). En har også prøvd å veie så mange dyr som mulig. Vi har fått inn korrekt vekt på 346 av 467 skutte dyr, 74 % (79 % i 2011).

På oppdrag fra Veterinærinstituttet, ble det i år samlet inn møkkprøver fra 3 villreinområder, deriblant Rondane Sør. Prøvene skal bli brukt for å påvise parasitter hos villreinen. Det ble totalt samlet inn rundt 40 prøver fra skutte dyr, noe som i følge veterinærinstituttet skal være tilstrekkelig. Vi får tilsendt rapport når den foreligger.

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE

Oppsummering

Alt tyder på at selve jaktutøvelsen i store trekk har foregått tilfredsstillende også denne høsten. Fellingsprosenten holder seg omtrent stabilt i forhold til i fjor, men uttaket har økt grunnet større kvote. Utstrakt bruk av overgangsavtaler og fellesjakt gjør det enklere for jegerne å lykkes, og er en nødvendighet for at fellingsprosenten holdes på et akseptabelt nivå.

De siste årene har det skjedd en gradvis forskyvning i antall dyr i de to delstammene i Rondane Sør. På slutten av 1990-tallet hadde en i overkant av 1 000 dyr som holdt seg mer eller mindre i Ringebu og Sollia hele året. I tillegg var det 1 000-1 200 dyr sør for Friisvegen, som trakk til kalvingsområdene lengst sør i villreinområdet. Etter hvert blandet disse to delstammene seg, og de siste årene har den nordre delstammen vokst, mens den sørlige er redusert. Det totale antallet har imidlertid vært relativt stabilt på rundt 2 500 vinterdyr.

Våren 2012 ble det kun registrert om lag 300 dyr som trakk sørover, hvorav ca 100 simler. Dette er omtrent det samme som i 2011. Rettighetshaverne vedtok derfor som i fjor å frede simler sør for Eldådalen. I tillegg ble det på Opplandssida innført simlefredning også i områdene fra Eldådalen og nordover til Friisvegen/Åsdalen/Imsdalen. Dette er et forsøk på å bygge opp igjen den sørlige delstammen. Med bakgrunn i registreringer, og tiltaket med simlefredning, er den lave fellingsprosenten blant de sørligste rettighetshaverne både ønsket og forventet.

For øvrig er det et godt samarbeid mellom rettighetshaverne, og mellom oppsynene. Oppsynsordningen fungerer godt.

For
Rondane Sør Villreinutvalg
29.11.2012

RONDANE SØR VILLREINOMRÅDE